

А. Ключев, секретар Ради національної безпеки і оборони України:

«...Світова економічна криза свідчить про зміну економічних і геополітичних циклів. Світ переходить на новий технологічний уклад. Наша планета стає дедалі неспокійнішою, аналітики говорять про нову гонку озброєнь, яка створює загрозу для стабільності багатопольярного світу. Загроза розповсюдження зброї масового ураження, міжнародний тероризм, транскордонна організована злочинність так і не полягли в боротьбі з провідними країнами світу.

Украї жорстке зовнішнє “середовище проживання” не залишає Україні особливого вибору. Якщо ми хочемо відбутися як сучасна, успішна, високорозвинута держава, то просто зобов’язані у найбільш стислі терміни знайти достойні відповіді на виклики, що стоять перед нами, і запропонувати найбільш ефективну стратегію подолання складних зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці.

Для сучасної держави дуже багато важать не тільки чітке визначення національних інтересів, а й пріоритетність їх реалізації.

У таких умовах об’єктивно зростає значення Ради національної безпеки і оборони України як конституційного органу на чолі з Президентом, відповідального за координацію та контроль державної політики у сфері національної безпеки. За всю свою історію існування з 1996 р. цей орган відігравав різну роль, але незмінно залишався головним інтелектуальним інструментом у руках глави держави. На жаль, протягом останнього десятиліття РНБО далеко не завжди використовувала свій потенціал у повному обсязі.

<...> Світовий досвід показує, що ручне керування вкрай неефективне, а найбільших успіхів досягли країни, які впроваджували елементи державного планування. В одних державах його називали індикативним, в інших – стратегічним. Про це промовисто свідчать приклади Німеччини, Швеції, Японії, Франції або Китаю.

Саме Рада національної безпеки і оборони має сприяти формуванню ефективних механізмів стратегічного планування та довгострокового прогнозування в нашій країні. Тому Президент України поставив завдання повернути РНБО роль головного центру підготовки і супроводження державних рішень у сфері національної безпеки.

Підвищення обороноздатності, боротьба з корупцією, забезпечення енергетичної безпеки, захист інформаційного простору країни, здоров’я нації та її майбутній розвиток – у роботі РНБО всі теми важливі.

У сфері зовнішніх загроз перед нами насамперед стоїть непросте завдання виробити чіткі механізми нівелювання різновекторних геополітичних впливів на Україну в умовах недостатньої ефективності міжнародних гарантій її безпеки.

Позаблоковий статус Української держави, закріплений у Законі «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», її географічне розташування, унікальний потенціал створюють передумови для перетворення України в активного гравця континентального масштабу. Тому РНБО має стати центром, здатним акумулювати інформацію про виклики Україні, передбачити всі варіанти розвитку ситуації й оперативно пропонувати комплексне рішення в інтересах країни.

Таких викликів і ризиків чимало. На тлі світової фінансово-економічної кризи, глобальних продовольчих проблем і загострення суперництва за енергетичні ресурси ціла низка процесів несуть у собі як потенційні загрози, так і певні можливості для України. Ми мусимо враховувати загострення ситуації навколо Ірану і нарощування конфліктного потенціалу на Близькому Сході та в Північній Африці, посилення геополітичного й геоекономічного впливу Китаю та інших країн, що зростають. Також ідеться про гальмування процесу євроінтеграції, напруження ситуації навколо загальноєвропейської системи ПРО, інтеграційні проекти на просторі колишнього СРСР за наявних заморожених конфліктів. Україна може брати участь у їх вирішенні.

Ми повинні активніше співпрацювати із сусідами у вирішенні складних питань двосторонніх відносин не тільки в економіці, а й на інших напрямках, зокрема у сфері договірно-правового оформлення спільних кордонів, впевненіше обстоювати власні інтереси в різних сферах, зокрема і в гуманітарній.

Якщо говорити про внутрішні загрози, то великий комплекс проблем лежить в економічній сфері. Консервація неефективної пострадянської суспільної системи, вичерпаність затратної економічної моделі, зростання науково-технологічного відставання – усе це негативно позначається на конкурентоспроможності України. І ми докладємо величезних зусиль до комплексної модернізації української економіки, яка вже здійснюється в рамках запропонованої Президентом України В. Януковичем Програми економічних реформ на 2010–2014 рр.

Надзвичайно актуальним залишається питання підвищення енергетичної незалежності України.

Крім того, нам належить прискорити реформу всього сектору, відповідального за обороноздатність України. Ідеться про кардинальне підвищення ефективності Збройних сил, розвиток на новій технологічній

основі військово-промислового комплексу, активізацію військово-технічного співробітництва з нашими партнерами.

Найважливіший обов'язок держави – захист прав та свобод кожного громадянина, гарантування його безпеки. Тому керівництво країни абсолютно не влаштовує низька ефективність правоохоронної та судової систем, активізація рейдерства, зростання недовіри до влади в цілому. Перед державою стоїть завдання переломити цю тенденцію прозорими й зрозумілими суспільству рішеннями. Причому позиція однозначна: у боротьбі зі злочинністю та корупцією політична прописка, ранг, статус або колишні заслуги правопорушника не відіграють жодної ролі.

<...> Вважаю, зміцнення громадянського суспільства, забезпечення діалогу влади і громадян, реформування політичної системи та перетворення в напрямі гуманізації правоохоронної системи дадуть змогу відповісти на низку актуальних викликів, зняти їх гостроту.

Немає суспільств, вільних від викликів та загроз. Але виклики необхідно розглядати як нові можливості. Як шанс для модернізації, аналізувати їх і виділяти позитивний потенціал.

Своє першочергове сьогоднішнє завдання я вбачаю насамперед у тому, щоб посилити ефективність і практичну віддачу в повсякденній роботі ради, підвищити якість прийнятих нею рішень, поліпшити координацію всіх органів влади в реалізації рішень РНБО. Безумовно, досягти поставлених цілей можна за умови залучення до роботи високопрофесійних експертів, здатних не тільки генерувати проривні ідеї і рішення для глави держави та вищих органів державної влади, а й знаходити найбільш адекватні шляхи їх реалізації.

На моє глибоке переконання, основними принципами роботи Ради національної безпеки і оборони мають стати інтелектуальність, мобільність та відкритість. Неодмінною умовою стане деполітизація зазначеної структури. Цей принцип дасть змогу в майбутньому унеможливити появу в РНБО непрофесійних людей під впливом політичної кон'юнктури. Не думаю, що на цьому етапі експертів має бути дуже багато, – тут саме той випадок, коли треба брати не кількістю, а якістю. Інтелектуальний ресурс сьогодні плануємо залучати, зокрема й шляхом співпраці з науковими інститутами, аналітичними центрами, незалежними експертами, посилюючи таким чином комунікацію між владою та громадянським суспільством. У зв'язку з цим також корисним, як мені видається, було б створення експертної ради – коли хочете, певної «ради мудреців» – із найавторитетніших колишніх секретарів Радбезу, міністрів закордонних справ, оборони, державних діячів, які в минулому успішно вирішували питання національної безпеки.

Модернізація апарату Ради національної безпеки і оборони успішно стартувала. РНБО має якнайшвидше дати системні відповіді на виклики, що стоять перед Україною.

<...> Упевнений, ми зможемо в найбільш стислі терміни підвищити статус й ефективність роботи РНБО, зробити її справжньою інтелектуальною опорою для розробки та реалізації державної політики.

Рада національної безпеки і оборони України має стати своєрідним майданчиком для узгодження рішень, спрямованих на захист національних інтересів, не тільки в середовищі силових відомств і урядових структур, а й з політичними й науковими колами. Влада і суспільство повинні однаково розуміти наші національні інтереси. Тільки спільно нам вдасться впевнено й ефективно їх відстоювати» *(Клюєв А. Рада національної безпеки і оборони: модернізація стартувала // Дзеркало тижня. Україна (http://dt.ua/POLITICS/rada_natsionalnoyi_bezpeki_i_oboroni___modernizatsiya_startovala__rnbo_znovu_na_peredoviy_derzhavnih-99302.html). – 2012 . – 23.03. – 30.03).*